

آوردن این مطالب نه به معنای تأییدست، نه به تبلیغ و نه به ...

۱۳۱

کرمانشاه

www.KermanshahWEB.com

در لابلای مطلب ، تصاویری از « گالری عکس » تارنمای « کرمانشاه » افزوده شد .

نشانی عکسهای اضافه شده به متن :

www.KermanshahWEB.com

<http://kermanshan.blogspot.com/>

<http://www.nikkanberita.com/>

کرمانشاه

استان کرمانشاه در غرب کشور ایران قرار دارد این استان از شمال با کردستان از مشرق با همدان از جنوب شرقی با لرستان و از جنوب با ایلام همسایه است و در غرب نیز با کشور عراق هم جوار است استان کرمانشاه بخشی از رشته کوه زاگرس است که در دورانه‌های مختلف زمین شناسی بر اثر حرکت صفحه آفریقا - عربستان به سوی صفحه ایران و در نتیجه پیدایش چین خوردگی رسوبات دوران دوم

و اوایل سوم تشکیل شده است پس از تشکیل ارتفاعات و چالها عوامل فرسایشی آن ها را تحت تاثیر خود قرار داده است چاله ها یا ناودیس ها از مواد آبرفتی ناشی از عمل فرسایش انباشه شده و دشتهای امروز استان را به وجود آورده

است جنس مواد تشکیل دهنده ناهمواریها اغلب رسوبی و از نوع آهک است که نمونه بارز آن کوههای بیستون و پراو است در جنوب غرب استان طبقات گچ به صورت کسترده ای دیده می شود از جمله در کوههای پیرامون گیلان غرب و قصر شیرین ناهمواریهای اطراف شهرستان سنقر از نظر چگونگی تشکیل و جنس سنگ ها با و کوههای زاگروس تفاوت دارند بدین معنی که رشته کوه زاگروس قدیمی ترند و هنگام چین خوردگی شکل گیری تحت تاثیر فعالیتهای آتش فشانی و ماگمایی بوده اند

جغرافیای انسانی استان

سرزمینی که امروز استان کرمانشاه را در خود جای داده است با توجه به شرایط طبیعی و موقعیت جغرافیایی و نیز به واسطه هم جوارى با تمدن های عیلامی کاسی و دریگر تمدنهای بین النهرین از دیرباز مهد تمدنهای کهن و نیز مورد توجه حکومتهای مقتدر زمانه بوده است در کاوش هایی که از محل گنج تپه واقع در انتهای شرقی کرمانشاه به عمل آمده قدمت اثار مکشوفه در این ناحیه به ۷۰۰۰ - ۸۵۰۰ سال قبل از میلاد می رسد علاوه بر آن باستان شناسان اثری از عصر پارینه سنگی و نوسنگی به دست آورده اند

تقسیمات اداری و کشوری سیاسی

بر اساس آخرین تقسیمات در سال ۱۳۷۹ استان کرمانشاه دارای ۱۱ شهرستان ۲۶ شهر و ۲۵ بخش و ۸۳ دهستان و ۲۷۹۳ آبادی دارای سکنه است

تقسیمات کشوری در قلمرو استان کرمانشاه

ردیف	شهرستان	مساحت کیلومتر مربع	ارتفاع از سطح دریا متر	تعداد بخش	تعداد دهستان	تعداد شهر
۱	اسلام آباد	4654	1335	4	12	4
۲	پاوه	1258	1540	3	7	4
۳	جوانرود	2621	1280	3	10	3
۴	سرپل ذهاب	1271	534	1	7	1
۵	سنقر	2238	1700	1	8	1
۶	صحنه	2530	1352	2	7	2
۷	قصر شیرین	1932	360	2	4	2
۸	کرمانشاه	5028	1420	4	13	4
۹	کنگاور	8432	1500	1	5	1
۱۰	گیلان غرب	2170	810	2	6	2
۱۱	هرسین	816	1373	2	4	2

نظام توسعه شهری در استان کرمانشاه

عواملی چون تمرکز امکانات سیاسی اداری و خدماتی در مرکز استان وجود ظرفیت های بالقوه و بالفعل صنعتی در شهر کرمانشاه گرایش به شهر نشینی در استان و توزیع نا متعادل خدمات فرهنگی

در استان سبب شده است نظام توسعه شهری تا اندازه های قطبی شود به طوری که در سال ۱۳۷۵ شهر کرمانشاه با حدود ۶۳ درصد جمعیت شهری استان ۸/۵ برابر دومین شهر استان یعنی اسلام آباد غرب جمعیت داشته باشد مردم شهر های

استان جهت بهره گیری از خدمات گوناگون و تامین نیازهای خود غالبا به شهر کرمانشاه مراجعه می کنند این امر ناشی از ضعف سلسه مراتب مدیریتی و تقسیم کار در سطح استان است از این رو باید سیاست تمرکز زدایی توضیح مناسب جمعیت نیروی انسانی و سرمایه ای واحدهای صنعتی - خدماتی مورد توجه جدی قرار گیرد در فاصله سالهای ۱۳۷۵ - ۱۳۵۵ تعداد شهرهای استان از ۱۴ به ۱۹ شهر و درصد شهر نشینی از ۴۲/۹ درصد به ۶۱/۷ درصد افزایش یافت و در سال ۱۳۷۹ استان دارای ۲۶ شهر بود به جز کرمانشاه شهرهای دیگر استان شهرهای متوسط یا روستا - شهر هستند

جمعیت

در آخرین سر شماری کشوری سال ۱۳۷۵ جمعیت استان کرمانشاه ۱۷۸۷۵۹۶ نفر بوده است که از این میزان ۶۱/۷۵ درصد در نقاط شهری و ۳۷/۷ درصد در نقاط روستایی و کم تر از یک درصد نیز غیر ساکن یعنی عشایری بوده اند

ترکیب تعداد جمعیت شهری و روستایی استان کرمانشاه در سال ۱۳۷۵

کل جمعیت نفر		شهری		روستایی		غیر ساکن	
تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
1098282	61/75	670459	37/7	9855	0/55		

1787596

تراکم نسبی جمعیت در استان کرمانشاه ۷۳ نفر در هر کیلومتر مربع است که بیشتر از میانگین تراکم جمعیت کشور است حتی در مقایسه با استان های هم جوار به جز استان همدان تراکم جمعیت این استان بیشتر است این امر به عواملی هم چون آب و هوای مناسب منابع آب فراوان پوشش گیاهی خاک مناسب و دشت های حاصل خیز بستگی دارد علاوه بر این که استان کرمانشاه در منطقه غرب کشور از نوعی مرکزیت برخوردار است

تراکم جمعیت در کرمانشاه و استانهای هم جوار

استان	تراکم نسبی نفر در کیلومتر
همدان	۸۶
کرمانشاه	۷۳
لرستان	۵۵
کردستان	۴۸
ایلام	۲۶
کشور	۳۷

رشد جمعیت در استان کرمانشاه

جمعیت استان کرمانشاه در فاصله سال های ۱۳۶۵-۱۳۵۵ دارای رشدی معادل ۳/۵ درصد بود ولی در طی سالهای ۱۳۶۵-۱۳۷۵ به ۱/۹ درصد کاهش یافته این کاهش به عواملی هم چون افزایش سطح آگاهی مردم نسبت به مضار رشد بی رویه ی جمعیت وجود تنگناهای معیشتی خانواده ها و هم چنین سیاستهای دولت و غیره بستگی داشته است

مقایسه و رشد جمعیت

متوسط رشد سالانه			جمعیت			سال سرشماری
روستایی	شهری	کل استان	درصد روستایی	درصد شهری	کل استان	
1/02	6	3/5	55	40	1042268	1355
0/38	2/94	2/08	44	56	1474257	1365
0/37	2/63	1/7	41	59	1632587	1370
			38/3	61/7	1778596	1375

ساختمان سنی

در سر شماری سال ۱۳۷۵ از کل جمعیت استان کرمانشاه گروه زیر سنی ۱۵ سال 71/40 درصد گروه سنی 15 الی 64 سال ۵۵/۱۴ درصد و گروه سنی 65 و بیشتر 14/4 درصد را تشکیل می داده اند

جمعیت بر حسب گروه سنی

سال	کل کشور			استان کرمانشاه		
	کمتر از ۱۵ سال	سال ۱۵-۶۴	سال ۶۵ و بیشتر	کمتر از ۱۵ سال	سال ۱۵-۶۴	سال ۶۵ و بیشتر
1370	44/28	52/23	3/39	44/83	51/86	3/32
1375	39/5	56/12	4/32	40/71	55/14	4/14

با توجه به ساختمان سنی جمعیت استان کرمانشاه هم چون کل کشور دارای جمعیتی جوان است که این امر ناشی از عوامل مختلفی از جمله کاهش مرگ و میر در اثر بهبود وضعیت بهداشتی در سالهای اخیر دانست جوانی جمعیت به توجه جدی مسئولان و برنامه ریزان در تامین نیازهای اقتصادی اجتماعی و فرهنگی این جمعیت در آینده نزدیک دانست

اشتغال

جمعیت فعال استان 389000 نفر است از این جمعیت ۸۱/۵ درصد آن شاغل و ۱۸/۵ درصد بیکارند در بررسی میزان جمعیت شاغل در هر یک از سه بخش کشاورزی صنعت و خدمات و مقایسه آن با کل کشور به این نتیجه می رسیم که بر

خلاف بخش کشاورزی که وضعیت نسبتاً خوبی - حتی در مقایسه با کل کشور دارد بخش صنعت از قوت چندانی برخوردار نیست و لذا نیازمند مساعدت است هم چنین به نظر می رسد بخش خدمات از رشدی بیش از حد نیاز برخوردار است

توضیح فعالیتها در بخشهای مختلف استان و کل کشور

ردیف	بخشهای فعالیت	استان کرمانشاه	کل کشور
۱	کشاورزی	26/5	23
۲	صنعت	22/4	30/6
۳	خدمات	49	44/5

در بین شهرستانهای استان صحنه بیشترین اشتغال و جوانرود کمترین اشتغال را دارد

اشتغال در شهرستان های مختلف استان کرمانشاه

شهرستان	جمعیت شاغل		جمعیت بیکار		میزان باسوادی
	تعداد نفر	نرخ اشتغال درصد	تعداد نفر	نرخ بیکاری درصد	درصد
کرمانشاه	186542	82/9	38439	17/1	80/9
اسلام آباد غرب	39229	71/9	15329	28/1	73
پاوه	9441	68/4	4362	31/6	74/6
سرپل ذهاب	19258	84/9	3430	15/1	72/2
سنقر	35832	93/8	2375	2/6	72/3
قصر شیرین	5220	79/6	1338	20/4	74/1
کنگاور	19223	86/2	3085	13/8	78/6
گیلان غرب	15436	78	4357	22	71/5
جوانرود	16729	57/3	12491	42/7	67/3
صحنه	22101	95/6	1022	4/4	71/8
هرسین	19996	90/4	21132	9/6	72/2
جمع	389000	81/5	88365	18/5	76/56

زندگی روستایی

روستاهای استان عموماً در امتداد دره های حاصل خیز کنار رودخانه ها بر سر راههای ارتباطی در کوهپایه ها دشت ها و دامنه ها به وجود آمده اند و اغلب از نوع متمرکز هستند

منابع طبیعی استان کرمانشاه

کوههای کرمانشاه

کوههای استان کرمانشاه جز رشته کوه های زاگرس اند با همان جهت یعنی شمال غربی - جنوب شرقی قرار گرفته اند شاهو پرآو بیستون دالاخانی و امروزه این کوهها بلندترین ارتفاعات استان هستند و غالباً قله هایی به ارتفاع بیش از ۳۰۰۰ متر دارند لذا کوههای این قسمت زاگرس را زگرس مرتفع می نامند

مشخصات کوه های استان کرمانشاه

ردیف	نام کوه	ارتفاع متر	موقعیت
۱	شاهو	3390	شمال شرقی پاوه
۲	پرآو	3359	شمال شرقی کرمانشاه
۳	بویر	3230	شمال سنقر
۴	امروله	3203	شمال صحنه
۵	نخودچال	3097	شمال غرب کنگاور
۶	پنجه علی	2883	سنقر
۷	بلوچ	2850	شمال غربی کرمانشاه
۸	کوه سفید	2805	جنوب کرمانشاه
۹	بیستون	2752	شمال غربی بیستون
۱۰	شیرز	2697	هرسین
۱۱	شاه نشین	2576	کندوله
۱۲	شاهان	2546	اسلام آباد
۱۳	آتشگاه	2462	جنوب پاوه
۱۴	قلعه قاضی	2367	سنجابی
۱۵	دانه خشک	1340	سرپل ذهاب
۱۶	بازی دراز	1320	قصر شیرین

کوه سفید دالاهو قلعه قاضی آتشگاه و ... که غالباً دارای قله هایی با ارتفاع بین ۲۰۰۰ الی ۳۰۰۰ متر هستند این ارتفاعات به نسبت زاگرس مرتفع ارتفاعات کمتری دارند و عمدتاً در نواحی مرکزی استان با همان جهت شمال غربی - جنوب شرقی امتداد یافته اند این قسمت به زاگرس چین خورده معروف است

بازی دراز آق داغ دانه خشک و ... که غالباً قله هایی با ارتفاع کم تر از ۲۰۰۰ متر ارتفاع دارند این ارتفاعات در قسمت جنوب غربی استان در منطقه قصر شیرین و سومار با کاهش بیش تر ارتفاعشان به جلگه بین النهرین در کشور عراق متصل است این قسمت نیز جز زاگرس چین خورده است

دشتها

دشت ها :همان طور که گفته شد چاله های بین ارتفاعات غالبا همان ناودیس ها هستند که با انتقال مواد آبرفتی از کوه ها و ارتفاعات به چاله در نتیجه عمل فرسایش تحت تاثیر عواملی چون آب و هوا جنس سنگ ها و...به دشت تبدیل شده اند امتداد دشت ها در استان بیش تر شمال غربی - جنوب شرقی است دشت ها غالبا در فواصل بین تاقدیس ها و شکست ها ایجاد شده شده اند دشتهای استان کرمانشاه به دو دسته مرتفع و کم ارتفاع تقسیم می شوند

الف : دشتهای مرتفع مانند کلیایی ماهیدشت سنجابی کرمانشاه بیونیژه حسن آباد دینور و غیره

ب : دشت های کم ارتفاع مانند دشت ذهاب سومار گیلان غرب دیره و غیره که از یک طرف با ارتفاعات و از طرف دیگر با سرزمین کم ارتفاع و جلگه ای بین النهرین عراق هم جوار است

ج : تپه ماهورها : بخشی از ناهمواریهای استان که در قسمت جنوب غربی واقع شده اند از نوع تپه ماهور هستند مانند تپه ماهورهای اطراف قصر شیرین و سومار

مشخصات دشت های استان کرمانشاه

ردیف	نام دشت	ارتفاع از سطح دریا بر حسب متر	وسعت بر حسب کیلومتر مربع	موقعیت
۱	ماهیدشت	1400	1650	ماهیدشت
۲	کرمانشاه	1350	1100	کرمانشاه
۳	صحنه بیستون	1400	460	صحنه بیستون
۴	اسلام آباد	1300	460	اسلام آباد
۵	کنگاور	1500	363	کنگاور
۶	سنقر کلیایی	1750	260	سنقر
۷	حسن آباد	1450	251	اسلام آباد
۸	دینور	1350	200	صحنه
۹	کرنده	1500	100	اسلام آباد
۱۰	گیلان غرب	800	45	گیلان غرب
۱۱	ذهاب	550	170	سرپل ذهاب
۱۲	سومار	300	11	قصر شیرین

میزان بارندگی و میانگین دما در ایستگاههای هواشناسی استان کرمانشاه

ردیف	نام ایستگاه	ارتفاع از سطح دریا متر	میانگین بارندگی میلی متر	میانگین دما سانتی گراد
۱	کرمانشاه	1322	456/8	14
۲	کنگاور	1460	413/7	13/4
۳	سرپل ذهاب	545	487/1	19/3
۴	روانسر	1362	503	13/1
۵	قصر شیرین	380	418	20/3

رودهای استان کرمانشاه

رود سیروان - که یونانیان قدیم به آن لیگوس می گفتند دارای دو شاخه اصلی گاو رود و قشلاق است گاو رود از ارتفاعات هزار خانی در شمال سنقر سر چشمه می گیرد و پس از طی مسیری به استان کردستان وارد می شود و رودهای مهمی همچون قشلاق به آن می پیوندند و در نهایت در منطقه نوسود وارد استان کرمانشاه می گردد و با پیوست آن به رود پاوه در منطقه دو آب به سمت کشور عراق جریان می یابد

الوند - یکی از رودهای مهم استان الوند است که در قدیم به آن حلوان می گفتند سرچشمه این رود در کوه های معروف دالاهو در مشرق سرپل ذهاب است الوند در ابتدا در مسیری پر پیچ و خم و عمیق که اطراف آن را دیواره ای بلند سنگی احاطه کرده است جریان می یابد و منطقه سر سبز و خوش آب و هوای ریجاب را مشروب می کند و وارد دشت ذهاب می شود این رود پس از دریافت آب قلعه شاهین و سر آب گرم سرپل به قصر شیرین می رود سپس رود تنگاب به آن محلق شده و وارد کشور عراق می شود

قره سو : سر چشمه ی اصلی قره سو سر آب روانسر است که پس از دریافت رود مرک ماهیدشت در روستای دوآب به طرف کرمانشاه جریان می یابد ان گاه رود رازاور را دریافت کرده از دشت کرمانشاه عبور می کند و نهایتا در جنوب شرقی کرمانشاه با رودگاماسیاب یکی می شود

گاماسیاب : شاخه اصلی و عمده ی سیمره است که از دامنه شمالی و شرقی گرین در نهاوند سرچشمه می گیرد سپس وارد استان کرمانشاه شده و خرم رود در منطقه کنگاور به آن وارد می شود پس از عبور از شهر صحنه و دریافت آب سراب صحنه در دشت چمچمال به طرف بیستون جاری شده در این منطقه رود دینور به آن وارد می شود رود گاماسیاب پس از ملحق شدن به رود قره سو سیمره را تشکیل می دهد و وارد لرستان می شود

مشخصات عمومی رودهای استان

ردیف	رود	شاخه های فرعی مهم	آبدهی سالانه میلیون متر مکعب
۱	سیروان	گاو رود - قشلاق - آزاد رود - رود پاوه	2700
۲	گاماسیاب	قلقل رود خرم رود و رود دینور	1081/7
۳	قره سو	مرک - روانسر و ازآور	289
۴	الوند	کانی ریش قلعه شاهین - تنگاب و سراب گرم	400

آب های زیر زمینی :استان کرمانشاه با داشتن دشتهای وسیع ابروفتی قله های برفگیر و نیز کوههای دارای تشکیلات اهکی قابل نفوذ و نزولات جوی مناسب از نظر منابع آب های زیر زمینی غنی است این منابع اغلب به صورت چشمه سراب چاه و قنات قابل استفاده اند

مشخصات سارابها استان کرمانشاه

ردیف	نام منطقه	نام سراب	ارتفاع از سطح دریا بر حسب متر	دبی متوسط سالانه بر حسب میلی متر در ثانیه
۱	کرمانشاه	طاق بستان	۱۳۱۲	1495
۲	روانسر	روانسر	۱۳۸۰	2586/5
۳	کرمانشاه	نیلوفر	۱۳۲۸	1000
۴	سرپل	گرم	۶۲۲	1978/7
۵	هرسین	هرسین	۱۴۰۰	1120
۶	بیستون	بیستون	۱۲۸۴	796/7
۷	کنگاور	ماراب	۱۴۶۵	852/6
۸	کنگاور	فش	۱۶۴۵	461/7
۹	گیلان غرب	مورت	۸۰۰	1393/9
۱۰	سنقر	گزنهله	۱۶۸۰	483/8
۱۱	کرمانشاه	خضر الیاس	۱۳۱۰	429/5

جنگل ها و مراتع استان

تنوع شرایط اقلیمی و ناهمواریهای استان موجب پیدایش انواع خاک و بدنبال آن تنوع پوشش گیاهی شده است به طوری که پوشش گیاهی منطقه ی معتدل نیمه خشک و گرم یکسان نیست

موقعیت و قلمرو جنگل ها : جنگل های استان در طول تقزیمی ۱۷۵ و عرض ۷۵ کیلومتر از شمال غربی استان دامنه های کو هستان شاهو و اورامانات شروع می شود و تا جنوب و جنوب شرقی ادامه می یابد وسعت جنگل های استان در سال ۱۳۷۵ ۸۲۲۲۷۲ هکتار بوده است از این میزان ۱۹ درصد انبوه ۳۶ درصد نیمه انبوه و ۴۵ درصد مخروبه بوده است شهرستان اسلام آباد غرب با ۳۳ درصد بیش ترین و هرسین با ۱/۹ درصد کم ترین وسعت جنگل را در استان به خود اختصاص داده اند شهرستان سنقر صحنه کنگاور و قصر شیرین فاقد جنگل هستند در جنگل های استان گونه های گیاهی مهمی وجود دارند که مهم ترین آن ها عبارت است از بلوط ون و بادام وحشی بلوط که گیاهی مقاوم است ۶۰ درصد و ون که پسنه ی نیز نامیده می شود ۲۰ درصد جنگل ها را در خود اختصاص داده اند

مراتع استان کرمانشاه

مراتع ییلاقی مراتع ییلاقی در محدوده ی شهرستان های کنگاور صحنه سنقر کرمانشاه پاوه اسلام آباد غرب و بخش هایی از گیلان غرب واقع شده اند و در ارتفاعات بالای ۱۸۰۰ متر شاهو پرآو دالاهو امروله نخودچال قرار گرفته اند از ویژگیهای این نواحی داشتن بارش کافی و ذخیره ی برف مناسب است در فصل گرما هم زمان با ذوب شدن برف ها و جاری شدن جویبارها پوشش مرتعی مناسبی به وجود می اید که از اول اردیبهشت تا اواخر شهریور مورد استفاده قرار می گیرد

مراعات قشلاقی این مراعات در مناطق کم ارتفاع و پست و نواحی مرزی در جنوب غربی استان شامل دشت ذهاب قصر شیرین خسروی نفت شهر سوار و گیلان غرب قرار دارند مراعات این نواحی که در فصل سرد سال محل استقرار ایلات است از اول آذر تا اواسط فروردین مورد استفاده قرار می گیرد

مراعات میان بند : در مسیر کوچ عشایر از ییلاق به قشلاق مراعاتی وجود دارند که عشایر ضمن اتراق در آن ها دام های خود را تعلیف می کنند این مراعات در ارتفاعات ۱۲۰۰ الی ۱۸۰۰ متر در گیلان غرب سرپل ذهاب جوانرود و قسمتهای از پاوه واقع شده اند

طبقه بندی مراعات استان کرمانشاه از نظر کیفیت

نوع مرتع	وسعت بر حسب درصد	تولید بر حسب کیلو	موقعیت جغرافیایی
مراعات درجه یک	13/5	۵۵۰-۴۰۰	مناطق ییلاقی - کوهستانی
مراعات درجه دو	41/5	۳۰۰-۲۵۰	منطق قشلاقی
مراعات درجه سه	45	۲۰۰-۱۵۰	مناطق میان بند و قشلاق